

О. М. Диба,

к. е. н., доцент кафедри банківських інвестицій,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Важливою метою й обов'язковою умовою формування сприятливого інвестиційного клімату постає залучення країнами-реципієнтами прямих іноземних інвестицій (ПІІ), істотні переваги яких порівняно з іншими джерелами капіталу полягають у тому, що такі інвестиції 1) не створюють боргових зобов'язань для країни-реципієнта; 2) у той час, як увесь ризик інвестування беруть на себе іноземні компанії; 3) капітал, утворений прямими іноземними інвестиціями не може «втекти» із швидкістю портфельних інвесторів або банків-позичальників. Наразі на міжнародному ринку капіталів країни ведуть боротьбу за перерозподіл глобальних потоків ПІІ, загальносвітовий обсяг яких стрімко зростає й оцінюється у щорічному вимірі від \$500 до 1500 млрд дол. потенційних ПІІ. Перерозподіл цих потоків на користь країн, що розвиваються, важко переоцінити, оскільки за розрахунками Міжнародного валютного фонду збільшення лише на 1 % прямих іноземних інвестицій до країн-реципієнтів продукує зростання їх ВВП на 0,4 % [1].

Однак відомі застереження щодо існування загроз безконтрольного іноземного інвестування, оскільки, і це підтверджує світова практика, за певних обставин іноземне інвестування повинно обмежуватися задля забезпечення суспільного блага країн-реципієнтів; основними серед таких загроз визнано: 1) інвестування небажаних для суспільства напрямів діяльності (або територій); 2) недодільність інвестування за макроекономічними аспектами; 3) погіршення ринкової структури внаслідок інвестування; 4) інвестування, що призводить до зниження ефективності; 5) несумлінна конкуренція іноземного інвестування щодо вітчизняного; 6) мета іноземного інвестування полягає в усуненні або обмеженні конкуренції.

Отже, окрім позитивних аспектів іноземного інвестування для країн-реципієнтів, слід обов'язково оцінювати ймовірні негативні наслідки (табл. 1) [2].

Таблиця 1

**ВПЛИВ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ
НА ЕКОНОМІКУ КРАЇНИ-РЕЦИПІЄНТА**

Позитивні наслідки	Негативні наслідки
Поліпшення платіжного балансу країни за створення експортоорієнтованих або імпортозаміщувальних виробництв	Погіршення платіжного балансу країни (якщо імпортується сировина або інші матеріали для власних виробничих потреб, репатріація підприємством прибутків тощо)
Позитивний демонстраційний ефект: приклад сучасного прогресивного підприємства стимулюватиме інновації інших підприємств країни	Негативний демонстраційний ефект: невпевненість інших підприємств
Мультиплікативний ефект в економіці країни (регіону) і збільшення створеного вітчизняного продукту	Посилення монополістичних тенденцій на ринках і послаблення участі вітчизняних підприємств на внутрішньому і зовнішньому ринках
Підприємство з іноземними інвестиціями може надавати перевагу вітчизняним постачальникам і за рахунок таких замовлень досягати ефекту масштабу та надавати технологічну допомогу для дотримання власних технологічних вимог	Дискримінація місцевого господарського сектору, якщо законодавство країни-реципієнта запроваджує до іноземного капіталу вигідніші правові умови, ніж для вітчизняного
Зростання бюджетних надходжень за рахунок сплати податків з чистого доходу іноземних інвесторів урядові країни-реципієнта	ПШ часто використовують як засіб ухилення від сплати податків та поширення підкупу іноземними інвесторами працівників органів влади країн-реципієнтів
Оновлення і модернізація виробничої бази підприємств країни-одержувача	Створення закритих систем у вітчизняній економіці
Краще задоволення потреб внутрішнього ринку	Сприяння переміщенню ресурсів за кордон
Передавання технологій та інновацій	Технології, що надаються інвесторами, як правило, не інноваційні, не відповідають сучасному світовому рівню і часто погіршують екологію довкілля
Підготовка і навчання персоналу відповідно до сучасних світових вимог, передання управлінських навичок	Унаслідок різниці в оплаті праці міграція фахівців і науковців — інтелектуального потенціалу країн-реципієнтів до високорозвинутих країн
Створення нових робочих місць	Структурне безробіття внаслідок конкуренції з підприємством з іноземними інвестиціями

Позитивні наслідки	Негативні наслідки
Сприяння структурній перебудові економіки	Виникнення структурних диспропорцій унаслідок переміщення ресурсів із стратегічно важливих галузей у виробництво традиційних масових і дрібносерійних товарів
Підвищення конкурентоспроможності економіки країни-реципієнта	Після освоєння інвестицій ТНК починають вивозити капітал із застосуванням політики репатріації прибутків
Сприяння зміни місця країни-реципієнта у міжнародному поділі праці, зокрема завдяки розвитку експорторієнтованих виробництв	Інвестори усіма силами намагаються експортувати власну продукцію і заважають аналогічному імпорту конкурентів

Список літератури

1. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети : монографія / За заг. ред. З. С. Варналія. — К.: НІСД, 2007. — 768 с.

2. Кравцова В. В. Питання державного рестриктивного регулювання іноземних інвестицій в Україні / В. В. Кравцова, В. В. Радченко // Моніторинг інвестиційної діяльності в Україні. — 2000. — № 1. — С. 20—23.

УДК 336.77

П. О. Диба,

аспірант кафедри банківських інвестицій,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ІНВЕСТИЦІЙНЕ КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АПК: РЕАЛІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Агропромисловий комплекс є одним з головних і найважливіших реальних секторів економіки України. Розвиток економіки країни, стан внутрішнього та зовнішнього ринків, продовольча забезпеченість, а отже і загальний рівень життя населення, все це має безпосередню залежність від функціонального стану АПК.